

Spor Tarihine Katkı: Bisiklet Sporunu ve Konya'ya Etkileri

Contribution to Cycling Sports: Cycling and its Effects on Konya

Hülya Atasoy*^{ORCID}

* Yüksek Lisans Öğrencisi,
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler
Enstitüsü, Konya, Türkiye
ORCID No: 0000-0002-8935-5750

Sorumlu yazar/Corresponding author:
Hülya Atasoy
Selçuk Üniversitesi,
Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Konya, Türkiye
E-posta/E-mail:
hulyaatasoy0606@gmail.com

Başvuru/Submitted: 14.01.2022
Revizyon Talebi/Revision Requested:
15.03.2022
Son Revizyon/Last Revision Received:
18.03.2022
Kabul/Accepted: 22.03.2022
Yayımlanma/publication: 25.03.2022

Atıf/Citation:
Atasoy, Hülya, "Spor Tarihine Katkı:
Bisiklet Sporunu ve Konya'ya Etkileri",
Tarih'in Peşinde Uluslararası Tarih ve
Sosyal Araştırmalar Dergisi, S. 27, (2022),
65-75.

ÖZ

Bisiklet 19. yüzyılın ilk yarısında Avrupa'da ulaşım aracı olarak kullanılmaya başlanmış, zamanla spor dalı haline gelmiştir. Türkiye'nin bisiklet ile tanışması Osmanlı Devleti zamanında 1890 yılında gerçekleşmiş ve kayıtlı ilk bisiklet yarışları bu tarihte yapılmıştır. Konya'da ilk bisiklete 1920 yılında rastlanmış ancak halkın bisiklete ilk bakış açısı olumsuz olmuş ve "şeytan vapuru" olarak adlandırmıştır.

Bu çalışmada özellikle 1950 ile 1980 yılları arasında kurulan bisiklet kulüpleri ve bu kulüplerde yetişip ülke ve dünya çapında ödülleri alan bisikletçiler incelenmiştir. Ayrıca bisiklet sporuna olan ilgiyi yeniden canlandırmaya, sporcuları tanıtmaya ve bisikletin diğer alanlardaki yararlı etkileri anlatılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Bisiklet, Bisiklet Sporunu, Konya'da Bisiklet Sporunu, Tarih*

ABSTRACT

Cycling became a sport in the first half of the 19th century, when it was used as a means of transportation in Europe. The meeting of cycling in Turkey began in 1890 during the reign of the Ottoman Empire, and the first recorded bicycle races were held on this date. The first bicycle was seen in Konya in 1920, but the public's initial view of the bicycle was negative, and it was called as "devil's steamboat".

In this study, especially the bicycle clubs established between 1950-1980 and the cyclists who grew up in these clubs and received awards throughout the country and the world were examined. In addition, it has been tried to revive the sport of cycling, to introduce the athletes and to explain the beneficial effects of cycling in other areas.

Keywords: *Bicycle, Cycling sports, Cycling sports in Konya, History*

Giriş

Bisikletin icat edildiği tarih tam olarak belli olmasa da en ilkel bisiklet 12. yüzyılda Çin’de görülmüş ve bu bisikletin patentini 1645’te Jean Theson almıştır. 1690’lı yıllarda ise iki tekerleğin birbirine kalasla bağlandığı “Celenfer” adlı bisikleti Fransız asilzadelerden olan Comte de Sivrac’ın icat ettiği de Fransız gazeteci L. Baudry de Saunier tarafından belirtilmiştir. 1817’de ön tekere bağlanan bir çubukla sağa sola doğru hareket ettirilebilen, manevra yeteneğine sahip “teneke at” olarak adlandırılan bir bisiklet de görülmüştür. İcadın ilk başlarında tahta tekerleklerle sahip olan bisikletler zamanla demir çemberlerle kaplanmaya başlamış ancak süspansiyon sağlamadığı ve ağırlığından dolayı sürüklenmesi zor olduğu için rağbet görmemiştir. 1839 yılında İngiltere’de yaşayan demir ustası Kirk Patrik McMillan, kendine özgü tasarımla, 27 kilo ağırlığında tahta gövdeli, önü 80 cm, arkası 105 cm çaplı demir tekerlekli bir bisiklet ortaya çıkarmıştır. Kirk Patrik McMillan’ın Oğlu Ernest’in yardımıyla 1861’de pedallı olan bisiklet yapılmıştır. Daha sonraki zamanlarda mesleği veterinerlik olan John Boyd, arka tekerleğin üzerine içi dolu yastık yerleştirerek selenin, buna paralel süreçlerde gidonun gelişmesine ön ayak olmuştur. Bu son icatların ardından ilk bisiklet fabrikası Fransa’da Michaux Company olmuş ve bu fabrikada yılda yüz kırk bisiklet üretilmiştir. Bisikleti savaşta kullanan ilk devlet Fransa’dır ve Almanya ile yapılan savaşta kullanmıştır. Diğer alanlara da yayılan bisiklet; posta aracı, kişisel ulaşım aracı ve ayrıca polislerin de kullanımı ile resmi bir araç olmuştur.¹

İlk bisiklet yarışları deneme amacıyla 31 Mayıs 1868’de Fransa’nın kenti olan Saint-Cloud’da yapılmış ve ilk şampiyonluğu James Moore adında bir velespitçi² kazanmıştır. Bu tür deneme yarışlarından sonra yarışların daha düzenli olması için 1881’de “Fransız Bisiklet Federasyonu”³ kurulmuştur. 1900 yılında ise Uluslararası Amatör Bisiklet Federasyonu (FIAC), Fransa, Amerika, İtalya, İsviçre ve Belçika’nın katılımlarıyla uluslararası bir kurum haline gelmiştir. En sonunda 1992’de bunlara ek ya da bağımsız kurulan diğer federasyonlar da UCI⁴ adlı bir kurum ile tek çatı altında toplanmıştır.⁵

Osmanlı’da, 1691’de ilk spor yönetmeliği imzalanmış ve bunun yönetmenliğini Yeni Camii Kâtibi Abdullah Efendi yapmıştır. Bu yönetmelikle birlikte spor alanında gelişmeler kaydedilmiş ancak bu dönemde bisiklet sporu yönetmeliğin içerisinde yer almamıştır. Tanzimat döneminde Osmanlı sporunda batılılaşma rüzgârı esmiş ve bisiklet sporu, Avrupa’da yaygınlaştıktan bir müddet sonra Osmanlı ülkesine gelmiştir. İstanbul’a ilk bisiklet ithalinin 1880’lerde gerçekleştiği ve 1890-1895 yıllarında özellikle Tepebaşı Bahçesi’nde nizami olmayan yarışlar düzenlendiği belirtilmiştir.⁶

Osmanlı Devleti’nde ilk yol yarışları Fenerbahçe, Maslak ve Bakırköy’de, pist yarışları ise eski Fenerbahçe Stadi’nda yapılmıştır. Bu yarışların tertiplenmesinde Fenerbahçe Kulübü’nün bu spor dalına ağırlık vermesinin rolü kayda değerdir. Bu yarışların ilk yıldızları arasında ilk Bisiklet Federasyonu Başkanı olan Muvaffak (Menemencioglu) da görülmüştür.⁷

¹ Ergün Hiçyılmaz, *1912-2012 Türkiye’de Bisikletin Yüzyıllık Tarihi*, Bisiklet Federasyonu Yayınları, İstanbul 2012, s. 9.

² Bisiklet sürücüsü demektir. Velespit ise Fransızca “velocipede” kelimesinden gelmekte olup bisiklet anlamında kullanılmıştır. Osmanlı Devleti, ilk bisiklet ithalini Fransa’dan yaptığı için bu kelimeyi kullanmıştır.

³ Dünya’da kurulan ilk bisiklet federasyonudur.

⁴ Uluslararası Bisiklet Birliği, bisiklet sporunun dünya çapındaki yönetim birimi. Uluslararası bisiklet yarışmalarını yönetim sorumluluğu UCI’dedir.

⁵ Konya Spor ve Gençlik İl Müdürlüğü Bisiklet İl Temsilcisi Nurettin Kirpiksiz ile röportaj; Hiçyılmaz, *age.*, s. 10 – 12.

⁶ A. Faik İmamoğlu, “Türkiye’de Sporun Yönetmelik Yapısı İçinde Spor Federasyonları”, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, C. XVIII. 2, (Nisan 2011), s. 3-10; Ülkü Yancı, “Osmanlı’nın Bisikletle Tanışması ve Osmanlı’da Bisikletin Kullanım Alanları”, *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 10/S. 1, Çankırı 2020, s. 12; Nail Bülbül, *Osmanlı’dan Bugüne Türk Bisiklet Tarihi*, Bisiklet Federasyonu Yayınları, İstanbul 2013, s. 14.

⁷ https://bisiklet.gov.tr/Sayfa/Federasyonumuzun_Tarihi-9.aspx, (Erişim tarihi: 22.04.2021).

İdman Cemiyetleri İttifakının 1923 yılında kurulmasından sonra oluşturulan ve aynı yıl FIAC üyeliğine kabul edilen Türkiye Bisiklet Federasyonu, bisiklet sporunun Türkiye’de özellikle Konya’da gelişmesinde önemli rol oynamıştır. Federasyonun kuruluşundan bir yıl sonra düzenlenen 1924 Olimpiyat Oyunları’na ilk Milli Takımı oluşturan Cambaz Fahri, Cavit Cav ve Raif Beyler bisiklet bulunamadığı için bu yarışa katılmamış ve uluslararası arenada Türkiye’yi temsil edememişlerdir. Yeni kurulmuş olan Türkiye Cumhuriyeti Devleti kıt imkânlarla sporun gelişmesini hedeflemiş ancak imkânların uluslararası yarışlara hazır olmadığını göstermiştir.⁸

Motosiklet branşı federasyondan ayrılmasından hemen sonra 1995 yılında federasyonun ismi Bisiklet ve Triatlon Federasyonu olup 1999 ile 2000 yılları arasında Triatlon Federasyonu kurulmuş ve tekrar bir ayrılma gözlemlenmiştir. 2007 yılında Bisiklet Federasyonu yeniden yapılanmaya girerek Ar-Ge sistemlerini geliştirmiştir. Türkiye Bisiklet Federasyonu en son 11-18 Nisan tarihleri arasında 56. Cumhurbaşkanlığı Bisiklet Turu yol bisiklet etap yarışını düzenlemiştir. Bu uluslararası turun ilk iki etabı Konya’da yapılmış ve dünyanın birçok yerinden gelen velespitçiler ağırlandı.⁹

I. Konya’da Bisiklet Sporü

Konya’nın bisiklet ile tanışması 1920’li yıllarda olmuştur. İlk başlarda Konyalılar, bisikleti “şeytan vapuru” olarak adlandırmışlardır. Daha sonraları bu olumsuz algı gitgide azalarak şehir merkezi ve Meram arasında bağcılar sebze küfelerini, süt güğümelerini bisiklet aracılığıyla getirmişler ve ticaretlerini geliştirmede kullanmışlardır. Başlarda günlük hayata sadece ulaşım aracı olarak giren bisiklet daha sonraları bir spor vasıtası olarak da görülmeye başlanmıştır. Konya, düz bir arazi yapısına sahip olup, bisikleti bir nevi nakil aracı olarak kullanmıştır. Dolayısıyla, bisiklet Konya’da yaşamın bir parçası olmuştur. Böylece, genç nesil bisiklet ile ilgilenmeye başlamış ve bisiklet sporu Konya’da başlamıştır. Konya’da Nisan 1922 tarihinde ikinci ilkbahar at yarışları öncesi Tayyare Hangarı denilen uçak sahası civarında bisiklet müsabakaları yapılmıştır. Bu yapılan müsabakalar mahalle yarışları olup Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı’nın kurulması ile daha düzenli ve kayıt altına alınan büyük yarışlar haline dönüşmüştür. 1924’te Tarihi Dede Bahçesi’nde iki kort yapılarak tenis oynanmakla beraber basketbol, voleybol ve hentbolun yanı sıra, bisiklet sporu da yapılmaya başlamıştır. Konya’da ilk amatör yarışlar Çamlıbahçe mevkiinde çeşitli bisiklet türleri ile spor tutkunu Konyalı gençler tarafından sadece gidiş olarak düzenlenen yaklaşık 1 kilometrelik düz parkur yarışları yapılmıştır. Bunun gibi düzenlenen mesafeli yarışlarda Filibeli Ahmet, Kaşıkçı Necati, Nuri Yenal, Arap Selahattin, Himmet Ölçmen, Saim Kaymak, Haydar Esbab ve Kazım Bey gibi nice yıldız adaylarına rastlanmıştır. 1927 ile 1930 yılları arasında düzenlenen yarışlar, Eski Meram yolu üzerinde yapılmış ve bu güzergâh İsmail Paşa Değirmeni (ordu karargâh bölümü)’nden depar (çıkış) alınıp, İhsaniye caddesinden geçerek bitiş noktası olarak bugünkü Meram Devlet Hastanesi’nin olduğu yer seçilmiştir. İlk kulüp yarışları İdmanyurdu ile Gençlerbirliği formalarını giyen bisikletçiler ile olmuştur.¹⁰

⁸ Hakkı Bekensir, *Bisiklet ve Yarışları*, Çankaya Matbaası, Ankara 1945, s. 104.

⁹ <https://www.uci.org/road/calendar/CompetitionDetail/?competitionId=64323&year=2021>, (Erişim tarihi: 13.05.2021); https://bisiklet.gov.tr/Sayfa/Federasyonumuzun_Tarihi-9.aspx, (Erişim tarihi: 22.04.2021).

¹⁰ Ahmet Sefa Odabaşı, “Konya Şehiriçi Ulaşımında Bisiklet ve Bisikletin Geçmişi”, *20. Yüzyılın Başlarında Konya Görünümü*, T. C. Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü, Konya 1998, s. 151; Ali Işık, “Dede Bahçesi” *Konya Ansiklopedisi*, C 3, Konya Büyükşehir Belediyesi Yayınları, Konya 2012, s. 23; (Ed.) Ali Boran, Hasan Yaşar, Bekir Şahin, *Yeşilin ve Medeniyetin Köprüsü Meram*, C. III, Meram Belediyesi Konevi Araştırma Merkezi, Konya 2014, s. 328; Cem Atabeyoğlu, *Yıllar Boyu Tarih*, Hürğün Gazetecilik ve Yayıncılık, 1979, s. 54-55; Eski Türkiye Bisiklet Federasyonu Başkanı Erol Küçükbakırcı ile röportaj; <http://tr.sputniknews.com/yasam/202104301044394337-bisikletliler-meclisi-baskani-murat-pekeseer-satisler-artti-ancak-kullanima-yansimadi/>, (Erişim tarihi: 02.05.2021); Gokhan Akçura, *Bisiklet kitabı*, Bisiklet Yayınları, İstanbul 1993, s. 63-64; Hiçyılmaz, *age.*, s. 22-23.

Konya 1950'li yıllarda "bisiklet şehri" olarak ün yapmıştır. Konya'nın bisiklet şehri olmasıyla Türkiye'de ilk bisiklet koşusu sahası olan veledromun¹¹ yapımı arasında güçlü bir bağ vardır. Konya bisiklet sporunda çeşitli ilkleri yaşayan bir yer olmakla birlikte Türkiye'de ilk veledrom pisti olan 1949 yılında temeli atılan 500 metre uzunluğunda 2500 kişilik kapasiteyi barındıran Konya Şehir Stadı Veledromu'na sahip olmuştur. Temel atma töreninde, dönemin Valisi Refik Şefik Soyer ve Beden Terbiyesi Genel Müdürü Dündar Ataman bulunmuşlardır. Tahta tribünlerin de yapılmasıyla 29 Haziran 1950'de hizmete açılmıştır. Böylelikle ilk pist yarışları Türkiye birincisini seçmek için 1952'de Konya'da yapıldığı gibi ilerleyen süreçlerde 1985 yılında Konya'da Balkan pist Şampiyonası da organize edilmiştir. Ancak 1949'da temeli atılıp 29 Haziran 1950'de açılışı yapılan Konya Şehir Stadı Veledromu 500 metrelik veledroma sahip olduğu için Avrupa'da yapılan 250 metrelik pist yarışlarına göre eğimi uymadığından dolayı nizamî kabul edilmemiş ve uluslararası pist yarışları yapılamamıştır. Pist yarışları yapılan "Şehir Stadı"nın ismi önce "İnönü Stadı" daha sonra "Atatürk Spor Tesisleri" olarak değiştirilerek stadyum Konya büyükşehir belediyesi tarafından kiralanmış olup yeni stadyum yapılana kadar Konyaspor'a tahsis edilmiştir.¹²

Konya'nın bisiklet şehri olmasında büyük rol oynayan veledromun UCI standartlarına uygun olarak tekrar yapılması yetkili makamlar tarafından kararlaştırılmıştır. 11 Nisan 2021 yılında merkez Meram ilçesi Karahüyük Mahallesi'nde yeni olimpik özellikli veledrom stadının temel atma töreni yapılmıştır. Bu törene Gençlik ve Spor Bakanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu, Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum, dönemin Türkiye Bisiklet Federasyonu Başkanı Erol Küçükbakırcı, Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Uğur İbrahim Altay ve Meram Belediye Başkanı Mustafa Kavuş katılmıştır. Bambu ağacından yapılacak olan yeni olimpik veledromun, Ağustos'un üçüncü haftasında tamamlanacağı ve 9-18 Ağustos 2022 yılında düzenlenecek olan İslami Dayanışma Oyunlarına yetiyeceği belirtilmiştir.¹³

Yeni yapılacak olan olimpik veledromun 17 bin 600 metrekaarelik alana inşa edileceği ve 2 bin 275 kapasiteli seyirciye sahip olacağı belirtilmiştir. Bu alanın merkezine 250 metre ahşap kaplamalı, ortası açık yanları kapalı 45 derece eğimli¹⁴ olup 8 metre duvar yüksekliğinde yarış pisti yapılacaktır. UCI Prensiplerine uygun uluslararası olimpiyat seviyesinde bir stadyum olacağından dolayı uluslararası yarışlarda verilen otuz altı olimpiyat madalyasının altısı veledrom pist yarışlarından geleceği tahmin edilmektedir.¹⁵

Doksan sekiz yıllık eski bir geçmişe sahip olan Konya bisiklet sporu, özellikle 1960'tan bu yana büyük gelişmeler kaydederek, lider konumuna gelmiştir. Bu lider konuma gelişinde başta Konya Şekerspor olmak üzere diğer kulüplerin de katkıları olmuştur.

II. Konya'da Kurulan Kulüpler ve İlk Velespitçileri

Konya Şekerspor: 1954'te açılan Şeker Fabrikası'nın bünyesinde Fabrika Müdürü Osman Bozok tarafından bisiklet takımı kurulmuştur. Bu sporun dünya çapındaki yelpazesini genişleten o dönemde Konya Şeker Fabrikası'nın yönetim kurulu başkanı ve eski Çumra Belediye Başkanı olan Recep Konuk'tur. Osman Bozok'un destek verdiği bu bisiklet takımına ilk katılan

¹¹ Veledrom, pist bisiklet yarışlarının yapıldığı spor tesisi demektir.

¹² Kandemir, "Bisiklet", *Konya Ansiklopedisi*, Ekicigil Matbaası, Konya 1957, s. 137-138; Akçura, *age.*, s. 64; Bülbül, *age.*, s. 83-84; eski TBF başkanı Erol Küçükbakırcı ile röportaj; <https://www.hurriyet.com.tr/futbolcu-ydu-bisikletci-oldu-18728109>, (Erişim tarihi: 16.01.2021).

¹³ Konya Spor ve Gençlik İl Müdürlüğü Bisiklet İl Temsilcisi Nurettin Kirpiksiz ile röportaj; eski TBF başkanı Erol Küçükbakırcı ile röportaj; Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Uğur İbrahim Altay ile röportaj; <https://www.trtspor.com.tr/haber/diger-sporlar/konyaya-olimpik-veledrom-230341.html>, (Erişim tarihi: 17.04.2021).

¹⁴ Eskisine oranla daha eğilimli olup kar, yağmur gibi sporu engelleyen koşulları önleyecektir. Ayrıca eğimin az olduğu yüzeyde hızlanılması gerekiyor aksi takdirde hızlanmak zorlaşacaktır.

¹⁵ Eski TBF başkanı Erol Küçükbakırcı ile röportaj.

velespitçi kadrolar; Nezir Sonakın, Enver Somalı, Yavuz Çakır, Kasım Şen, Sadık Yalın, Dursun Ali Akdere, Saim Kıyıcı, Ahmet Renkyorgancı, Özmen Akkese, Mustafa Mest, Hasan Hüseyin Bayram, Namık Eratıcı ve Ahmet Yağcıoğlu adlı sporculardır. Nezir Sonakın yetiştiği ikinci nesil sporcular ise; Nusret Ergül, Rifat Çalışkan, Ertan Tezer ve Mustafa Mest'tir. Dünya şampiyonluklarında ülkeyi temsil etmeye başlayan kadroya Mustafa Cengiz, Sadık Keleş, Hasan Selçuk, Erol Öztörün, Hasan Gazyağcı, Mevlüt Bora, Harun Şencan, Yüksel Şencan, Erol Küçükbakırcı, Seyit Kırmızı, Teyfik Erdoğan, Hasan Can, Nurettin Kirpiksiz, Yusuf Ecevit, Hüseyin Tıgılı, Aziz Ay, Ömer Ali Erikçi gibi önemli başarılar edinen sporcular da katılmıştır.¹⁶

Konya Torku Şekerspor-Vivelo: 1955'te bisiklet sporunun Konya'da iskeletini oluşturan, 1961'den itibaren büyükler millî takımının başarısını taşıyan Konya Şekerspor 2010'da yenisinden büyükler kategorisinde faaliyet göstermeye başlamıştır. Bulgar ile Türk sporcularla yarı profesyonelleşen Şekerspor, yeni kadro ile kulübünü genişleterek Konya Torku Şekerspor-Vivelo adıyla devamlılığını sağlamıştır. Kulübe katılarak antrenmanlarını yapan ilk sporcular Miraç Kal, Mustafa Sayar, Eyüp Karagöbek, Muhammed Atalay, Serhat Sert, Hüseyin Özcan, Selçuk Türkçetin, Secaettin Dazkırlı, Daniel Andonov, Suetoslav Chanliev, Viladimir Koev, Evgeni Balev Gerganov, Daniel Bogomilov Petrov, Stanislav Nikolov Zaraliev, Pavlin Petrov Balinski ve İtalyan Stefano Zanichelli'dir.¹⁷

Konya Etbalıkspor: 1968 yılında Et ve Balık Kurumu Konya Et Kombinasyonu bünyesinde bisiklet takımı kurulmuştur. Kurum müdürü Seyfettin Bilge ile takım kaptanlığını yapan ve millî takımı çalıştıran Mevlüt Bora'nın çabaları ile kabiliyetli sporcular yetiştirilmiştir. Kulübün kadrosunda Seyit Kırmızı, Süleyman Okur, Mevlüt Bora, Erol Öztörün, Harun Şencan, Hasan Gazyağcı gibi millî sporcular yer almıştır. Takımın forması kırmızı ve mavi renkten oluşmakta olup kırmızı eti, mavi ise balığı temsil etmektedir.¹⁸

Medaş Tek Meramspor: Türkiye Elektrik Kurumuna bağlı Meram Elektrik Dağıtım Müessesesinin Genel Müdürü Burhan Şahin tarafından 1985 yılında kurulmuştur. Kulüp başkanı Mustafa Erişen, branş sorumlusu Ramazan Erçin, basın sözcüsü Hasan Basri Elmas, antrenör ise Seyit Kırmızı'dır. İlerleyen süreçte antrenörlüğe Nusret Ergül, halefi Ünver Karagözcüler, Mehmet Şafakçı ile Ergun Esenkaya ve son olarak Adnan Tam ve Mehmet Küçükçerezci geçerek millî takımın altyapısını oluşturmada yardımcı olmuşlardır. 2009 yılında yönetim kuruluna başarılı bisiklet sporcusu olan Nurettin Kirpiksiz getirilmiştir. Ancak özelleşen Meram Elektrik Dağıtım müessesesi mâli destek sağlamadığı için bisiklet takımı kapatılmak zorunda kalmıştır.¹⁹

Çatalhöyük Çumra Belediyespor: 1994 yılında Çumra Belediye Başkanı Recep Konuk tarafından kurulmuştur. Ayrıyeten Çatalhöyük Çumra Belediyespor'un yanında yirmi bir bisikletçisi ile İçeriçumra Gençlikspor, Çatalhöyük Gençlikspor, Alibeyhöyük, Akademi Bisiklet takımına sahip bir kulüptür. Salih Türkdoğru'nun antrenörlüğünde M. Ali Öztürk, Mustafa Özinal, Talip Doğu, Servet Dağlı, Mehmet Zengin, Ahmet Sarıkaya ve İsmail Uğurlu gibi sporcular yetiştirilmiştir. Süleyman Yeşilyurt, Mehmet Yeşilyurt, Metin Yeşilyurt, Mustafa Ali Çalar, Fatih Çalar, Ramazan Uyar, Ali Özcan, Orhan Sığırcı, Ahmet Gederet, Kerim Sandıklı, Mustafa Akkaş, Ömer Zengin, Ethem Yeşilyurt, Burak Danışık, Ahmet Serkan Özcan, Emre

¹⁶ Bülbul, *age.* s. 63; Boran, *age.*, s. 328-329; <http://hisder.org.tr/hpost.php?ID=253>, (Erişim tarihi: 26.09.2020).

¹⁷ Bülbul, *age.*, s. 63-88; eski TBF başkanı Erol Küçükbakırcı ile röportaj.

¹⁸ Bülbul, *age.*, s.64-65; Konya Spor ve Gençlik İl Müdürlüğü Bisiklet İl Temsilcisi Nurettin Kirpiksiz ile röportaj; <https://www.merhabahaber.com/medas-bisiklet-kirbiksiz-emanet-11064h.htm>, (Erişim tarihi: 12.12.2020).

¹⁹ Bisiklet şampiyonu Nazım Bakırcı ile röportaj; Bülbul, *age.*, s. 65; <http://www.konyayenigun.com/konyanin-ata-sporu-bisiklet-4-makale,9990.html>, (Erişim tarihi: 29.11.2020).

Şahin, Mücahit Harman, Ramazan Yılmaz, Ahmet Örken, Mustafa Akkaş, Ömer Zengin adlı sporcular kulübün formasını giymiştir.²⁰

Destek Veren Diğer Kulüpler: Devlet Demir Yolları Demirspor, Yolspor, Gençlikspor, Köy Hizmetleri (İl Özel İdarespor), Uğurlu Mühendislik, Marshallspor, Karamanspor, Selçuklu Belediyespor bisiklet sporuna önem veren kuruluşlardır. Konya'da geçmişten günümüze faaliyet gösteren bisiklet sporuna destek veren kulüplere eklenebilecek diğer kuruluşlar; Gençlerbirliği, İdmanyurdu, Gedikli Mektebi, Karagücü, Karatay Belediyespor, Meram Belediyespor, Bisiklet Sporunu Kalkındırma Derneği, Emniyet Gücü, Akören Kültürspor, Sana-yispor, Nalçacıspor ve Pınarellispor'dur. Bunlara ek Konyalı sporculardan askerlik görevini icra ederken yardımcı olan Muhafızgücü Spor Kulübüne de yer verilebilir. İdmanyurdu'ndaki sporcular; Ahmet Çelikdögen, memur Tayyar Bey, Demirci Mehmet, Meramlı Kazım, Milletvekili Ali Saim Kaymak, Himmet Ölçmen ve Arap Selahattin, İsmail Doruk, Kadri Kaçanay ve 1950'lerden sonra Özmen Akkese, Mustafa Yumak'tır. Gençlerbirliği'nde pedal çevirenler ise Saim Kıyıcı, Recep Küçüksayan, İhsan Vatankurtaran, Hasan Göçel ve dört kardeş Necati, Ali, İsmail ve Muammer Doruk'tur. Nuri Yenel, Ahmet Odabaşı, Tahir Kurşun, Hasan Güngör, Arap Selahattin, Ali Saim Kaymak, Demirci Mehmet, Himmet Ölçmen, Meramlı Kazım, Necati Kaşıkçı, Filibeli Ahmet, Sarı Tayyar, Nihat isimli gençler bisiklet sporunun ilk kadrosunu oluşturmuşlardır. 1955'te Şekerspor'un kurulması ile bisiklete daha da çok destek sağladığından takımın birkaçı başta Şekerspor olmak üzere diğer kuruluşlara transfer olmuştur.²¹

Konya'da kurulan bisiklet kulüplerin birçoğu özelleştirilmiş olup sponsor bulamadığı için kapatılmıştır. Bu durum ile birlikte özellikle 1980 yılından itibaren şampiyonluğa yükselen sporcuların sayısında azalma yaşanmıştır. Bisiklet sporun yeniden canlanması için var olan kulüplere maddi ve manevi desteğin sağlanması gerekmektedir.

III. Bisiklet Sporunun Faydaları

Spor, kazanma ve başarıya iç güdülerinin dışa vurduğu ve bunların sonucunda tatmin edebilmeyi amaç edinen, karşılıklı rekabete dayalı, belirli kurallara sahip yarış ortamına so-kan, kişiyi sosyalleştiren, zihinsel, fiziksel ve ruhsal hareketlerdir. Spor insan yaşantısında eğitici, geliştirici bir yaşam biçimidir. Bisiklet sporu da zinde kalmayı sağlayan, fiziksel hareketliliğin devamlılığını destekleyen, sağlıklı, çevre dostu, az maliyetli ve eğlenceli bir aktivitedir.²²

Çevreye Etkisi: WHO (Dünya Sağlık Örgütü), 2018 yılında yayınladığı Küresel Eylem Planı'nda çevre kirliliğinin azaltılması, yaşanabilir kentler ve sağlıklı yaşam ana temalı raporlarda bisiklet kullanımının önemini vurgulamıştır. Bisiklet hem maddi anlamda hem de çevre anlamda kaynakların sürdürülebilir olmasında etkin rol üstlenmektedir. Ayrıca belediyelerin ulaşım harcamalarında tasarruf sağlamak ve şehre temiz hava ve maddi-manevi hareketlilik getirmektedir. Trafik sıkışıklığını azalttığı gibi korno ve araba motor sesi gibi sorunları da minimuma indirmektedir. Bisiklet kullanımında diğer araçların kullanımı sonucu oluşan doğaya

²⁰ Fevzi Uçan, *Ünitelerimizde Konya İli*, Oba Kitabevi, Konya 1997, s. 74, Bülül, *age.*, s. 104-105; <https://www.cyclistmag.com.tr/2019/10/30/ozel-haber-catalhoyuk-cumra-belediye-spor/>, (Erişim tarihi: 02.02.2021); <https://www.facebook.com/cumraspor/>, (Erişim tarihi: 7.03.2020).

²¹ <http://hisder.org.tr/hpost.php?ID=253>, (Erişim tarihi: 26.09.2020); <http://www.konyayenigun.com/konyanin-ata-sporu-bisiklet-4-makale>, (Erişim tarihi: 29.11.2020); *Merhaba Gazetesi*, 05 Eylül 2012, s. 5; Bülül, *age.*, s. 26, 63; Boran, *age.*, s. 328; Nizamettin Yetişen/spor@konyayenigun.com, 10 Kasım 2020, (Erişim tarihi: 26.11.2020).

²² Talha Altuntaş, Kürşad Sertbaş, Utku Gönener, Muhammet Eyüp Uzuner, Ahmet Gönener, Tolga Kaan Bahadır, "Yerel Yönetimlerde Fiziksel Hareketin Sürdürülebilirliğini Destekleyen Kobis (Kocaeli Bisikletli Ulaşım Sistemi) Projesinin Yönetim ve Uygulama Süreçlerinin İncelenmesi", *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C IV/S. 1, 2020, s 279-280.

zarar veren emisyon ve zehirli gazlar bulunmamaktadır. Bundan dolayı alternatif ulaşım sistemlerinin en sağlıklı ve altyapı maliyetlerinin en ucuz segway türünden sonra çevreye duyarlı araçlardan biridir.²³

Sağlığa Faydası: İnsanlar okul, iş hayatı ve belli başlı ev sorumluluklarından dolayı yeteri kadar hareket edemeyip fiziksel aktivitelerde bulunamamaktadır. Bu durum sonucunda sağlık sorunları ile karşı karşıya gelebilmektedir. Zaman harcamadan, diğer işlerini de aksatmadan bu durumu olumlu hale getirecek etkin araçlardan biri de bisiklet kullanmaktır. İş, eğitim, eğlence veya ulaşım aracı olarak kullanırken günlük yapılması gereken spor, bisiklet yardımıyla yerine getirilebilmektedir. Ayrıca 2000 kcal enerji içeren bir besinin yakımı için 14 veya 15 km yürüyüş yapılması gerekmekte ve bu yürüyüş insanın yarım gününü almaktadır. Bunun yerine bisiklet sürerek en fazla 3 saatte bu kalori harcanabilmektedir. Bir bireyin bisiklet sürmesi yaşamsal tatmini ve kaliteyi arttıracığı için hayatın daha da anlamlı gelmesini ve günlük stresten uzaklaşmasını sağlamaktadır. Bu da sağlıklı bireylerde haz ve mutluluk vererek yaşam ile alakalı olumlu düşüncelere sebep olmaktadır. Kısacası mutluluk, benlik algısı, aidiyet ve kendini gerçekleştirme gibi hazzal yönü olan bir spor türüdür.²⁴

Ekonomiye Katkısı: Bisiklet kullanımı arttıkça fiziksel ve zihinsel hastalıklarda azalma yaşanarak sağlıklı bireyler ortaya çıkacağından hastane harcamalarında kayda değer düşüşler yaşanabilmektedir. Bu da ekonomik açıdan olumlu gelişmeye yol açacaktır. İş olanağı olarak incelendiğinde ise, bisiklet ve parçalarını üreten imalathaneler, perakende satışını sağlayan fabrikalar, tamir ve onarımı yapan firmalar, bisiklet altyapısı için malzeme üreten ve hizmet veren yerler, bisiklet tesisleri, insanlara yeni istihdam olanağı sunmaktadır. Konya'da on beş tane büyük bisiklet mağazası bulunmaktadır ve bu mağazalarda toplam elliye yakın işçinin çalıştığı bilinmektedir. Bu tür mağazalardan hariç neredeyse her caddede bisiklet tamiratu yapan dükkânlar vardır ve her bir dükkânda en az üç kişi çalışmaktadır.²⁵

Sosyal Açıdan Etkisi: Bisiklet sporu evrensel bir yapıda olup tüm kesime ve her yaş gruptan insana hitap etmektedir. Bisiklet topluluklarına veya turlarına katılarak birçok kişi ile tanışma ve iletişim kurma imkânı sağlamaktadır. Mesela Konya Bisiklet Topluluğu ve Selçuk Üniversitesi Bisiklet Topluluğu, çeşitli bisiklet etkinlikleri ve ulusal çaplı bisiklet turları düzenleyerek insanların birbiriyle kaynaşmasına ve yeni arkadaşlıklar kurmasına yardımcı olmaktadır. Bu tür sosyalleşme ortamında olumlu duygular geliştirmede, bilgi ve becerileri arttırmada yardımcı olmaktadır. Boş vakitleri de değerlendirilmede çok kullanışlı olan bisiklet, kişinin doğayı ve insanları istediği zaman ve istediği yerde seyahat etme özgürlüğü tanımaktadır.²⁶

Kültür ve Turizme Katkısı: Cumhurbaşkanlığı Bisiklet Turu, Mevlâna Bisiklet Turu gibi büyük çaplı uluslararası yarışlarda Konya önemli rol oynamakta ve dışarıdan gelen sporculara ev sahipliği yapmaktadır. Bisiklet yarışlarında gerçekleştirilen etkinlikler sayesinde farklı

²³ Semih Kaynak, Mehmet Berkay Özünü, "Bisiklet Kullanımına İlişkin Motivasyon Kaynakları Ölçeğinin Geliştirilmesi", *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, C 17/S. 4, (2019), s. 121; Altuntaş, *agm.*, s. 280; Hayri Ulvi, Hülağü Kaplan, "Bisiklet ve Yaya Ulaşımının Millî Parklarda Karbon Ayak İzi Etkilerinin Araştırılması" *Kent Akademisi, Kent Kültürü ve Yönetimi Hakemli Elektronik Dergisi*, C 12/S. 3, (2019), s. 460.

²⁴ Altuntaş, *agm.*, s. 290; Coşkun İşçi, "Bisiklet ve Otomobilin Enerji Tüketimi Yönünden Kıyaslanması" *Yaşar Üniversitesi Dergisi*, C 1/S. 1, s. 45; Hakan Çetiner, Özgür Yayla, "Aktivite Bağlılığının Yaşam Tatmini ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi: Bisiklet Kullanıcılarına Yönelik Bir Araştırma", *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 42, (2021), s. 209-211.

²⁵ Seçkin Yıldız, Fatih Bektaş, "Bireylerin Rekreatif Amaçlı Bisiklet Kullanma Deneyimlerinin Nitel Bir Bakış Açısıyla Değerlendirilmesi", *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, C 19/S. 2, (2021), s. 26.

²⁶ Çetiner, *agm.*, s. 212; Banu Çiçek Kurdoğlu, Elif Bayramoğlu, Sultan Sevinç Kurt, "Kampüslerde Yaya ve Bisiklet Yollarına Uygun Sürdürülebilir Donatı Tasarım Kriterleri", *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, C 3/S. 2, (2018), s. 494.

kültüre sahip insanların kaynaşması sonucu kültürel ve ticari etkileşim meydana gelmektedir.²⁷ Böylelikle yarışan veya yarışı izlemeye gelen turistleri Konya'nın belli başlı destinasyon bölgelerine çekerek turizm hareketliliği oluşturmaktadır. Örneğin; 26 Ekim 2021 tarihinde Selçuk Üniversitesi'nde öğretim üyesi olan Prof. Dr. Necmi UYANIK'ın düzenlemiş olduğu Obruk Hanı'ndan Sultanhanı'na Genç, Yıldız A ve Yıldız B takımları arasında bisiklet yarışı düzenlenmiştir. Bu düzenlenen yarışta Konya'da bulunan Obruk Hanı başlangıç noktası, Aksaray'da bulunan Sultanhanı ise bitiş noktası seçilmiştir. Bu tür yarışlar sayesinde tarihi bölgelerin tanıtılması ve o bölgelerin turistik açıdan gelişmesi sağlanmıştır.

Sonuç

Bisikletin icadı tam olarak bilinmese de ilk bisiklet 12. yüzyılda Çin'de bulunmuştur. Daha sonra 1645 yılında Jean Theson bu bisikletin patentini alarak üretmeye başlamış ve bisikletin Avrupa'da gelişmesini sağlamıştır. Bisiklet tarih boyunca çeşitli isimler ile anılmış ve insanların ihtiyaçlarına göre şekil almıştır. Öncelikle Avrupa'da gelişen bisiklet, Tanzimat döneminde Osmanlı ülkesine girmeye başlamış ve İstanbul'a ilk bisiklet ithali 1880 yılında gerçekleşmiştir. İlk zamanları kişisel ulaşım aracı, polis ve posta teşkilatlarında resmi araç olarak kullanılmıştır. Daha sonra 1890-1895 yıllarında özellikle Tepebaşı Bahçesi'nde nizami olmayan yarışlar düzenlenmiş ve bu yarışlar Osmanlı Devleti'nde bisiklet sporunun başlamasına öncülük etmiştir. İdman Cemiyetleri İttifakının 1923 yılında kurulmasından sonra oluşturulan ve aynı yıl FIAC üyeliğine kabul edilen Bisiklet Federasyonu, bisiklet sporunun tüm ülke çapında gelişmesinde önemli rol oynamıştır.

Konya 1920 yılında ilk bisikleti ile tanışmış ancak yerli halkın ilk izlenimi olumsuz olmuştur. Zamanla bu algı değişerek insanların yük taşıma ve ulaşım sağlamak amaçlı kullandığı araca dönüşmüştür. Başlarda günlük işleri sadece ulaşım aracı olarak kullanılan bisiklet daha sonraları bir spor vasıtası olarak da görülmeye başlanmıştır. Konya ellili yıllarda açılan bisiklet kulüpleri, bu kulüpler himayesinde yetiştirilen başarılı sporcular ve özellikle Türkiye'de yapılan ilk veledroma sahip olmasından dolayı "bisiklet şehri" olarak anılmıştır. Günümüzde bu kulüplerin birçoğu faaliyette olmasa da belediyeler, bakanlıklar, üniversiteler ve bisiklet federasyonu bisiklet kullanımını arttırmak adına çeşitli çalışmalar yürütmektedir.

Bisiklet, Konya'da 1920 yılından bu yana 102 yıllık sürede hem gündelik hayatta hem de spor alanında kullanılmıştır. Türkiye'de en uzun bisiklet yoluna sahip olmasına rağmen gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere kıyasla sağlıklı bir ulaşım veya spor aracı olarak kullanım oranlarına bakıldığında geride kalmıştır. Ruh ve beden sağlığını iyileştiren, enerji tasarrufu sağlayan ve düşük karbon ayak izine sahip, çevreye duyarlı, masrafsız, bireyleri sosyalleştiren ve turizme katkısı olan bisikletin kullanımının teşvik edilmesi çok mühim görülmüştür. Çünkü çağdaşlaşma ve sürdürülebilir yaşamın bir parçası olmuştur.

²⁷ Eski TBF başkanı Erol Küçükbakırcı ile röportaj; <https://www.trthaber.com/haber/spor/26-uluslararasi-mevlana-bisiklet-turu-basladi-569434.html>, (Erişim tarihi: 14.12.2021); Konya Kültür Şube Müdür Yardımcısı Mehmet Yünder ile röportaj; Çetiner, *agm.*, s. 218.

Hakem Değerlendirmesi/Peer-review	Dış bağımsız / Externally peer-reviewed.
Yazar Katkı Oranı/Author Contribution Rate	%100
Finansal Destek ve Teşekkür/Grant Support and Acknowledgement	Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir. / The author declared that this study has received no financial support.
Çıkar Çatışması/Conflict of Interest	Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir. / The author have no conflict of interest to declare.

KAYNAKLAR

A. Gazeteler

Merhaba Gazetesi, 05 Eylül 2012, s. 5.

B. Kitaplar ve Makaleler

ALTUNTAŞ, Talha, Kürşad Sertbaş, Utku Gönener, Muhammet Eyüp Uzuner, Ahmet Gönener, Tolga Kaan Bahadır, "Yerel Yönetimlerde Fiziksel Hareketin Sürdürülebilirliğini Destekleyen Kobis (Kocaeli Bisikletli Ulaşım Sistemi) Projesinin Yönetim ve Uygulama Süreçlerinin İncelenmesi", *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C IV/S. 1, (2020), (ss. 277-296).

AKÇURA, Gökhan, *Bisiklet kitabı*, Bisiklet Yayınları, İstanbul 1993.

ATABEYOĞLU, Cem, *Yıllar Boyu Tarih*, Hürgün Gazetecilik ve Yayıncılık, 1979.

BEKENSİR, Hakkı, *Bisiklet ve Yarışları*, Çankara Matbaası, Ankara 1945.

BORAN, Ali, Hasan Yaşar, Bekir Şahin (Ed.), *Yeşilin ve Medeniyetin Köprüsü Meram*, C. III, Meram Belediyesi Konevi Araştırma Merkezi, Konya 2014.

BÜLBÜL, Nail, *Osmanlı'dan Bugüne Türk Bisiklet Tarihi*, Bisiklet Federasyonu Yayınları, İstanbul 2013.

ÇETİNER, Hakan, Özgür Yayla, "Aktivite Bağlılığının Yaşam Tatmini ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi: Bisiklet Kullanıcılarına Yönelik Bir Araştırma", *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 42, (2021), (ss. 209-222).

HİÇYILMAZ, Ergün, *1912-2012 Türkiye'de Bisikletin Yüzyıllık Tarihi*, Bisiklet Federasyonu Yayınları, İstanbul 2012.

İŞİK, Ali, "Dede Bahçesi", *Konya Ansiklopedisi*, C. 3, Konya Büyükşehir Belediyesi Yayınları, Konya Mayıs 2012.

İMAMOĞLU, A. Faik, "Türkiye'de Sporun Yönetmelik Yapısı İçinde Spor Federasyonları", *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, C. XVI/S. 2, (Nisan 2011), (ss. 3-10).

İŞÇİ, Coşkun, "Bisiklet ve Otomobilin Enerji Tüketimi Yönünden Kıyaslanması", *Yaşar Üniversitesi Dergisi*, C 1/S. 1, (2006), (ss. 41-47).

KANDEMİR, "Bisiklet", *Konya Ansiklopedisi*, Ekicigil Matbaası, Konya 1957.

KAYNAK, Semih, Mehmet Berkay Özünlü, "Bisiklet Kullanımına İlişkin Motivasyon Kaynakları Ölçeğinin Geliştirilmesi", *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, C 17/S. 4, 2019, (ss. 120-133).

KURDOĞLU, Banu Çiçek, Elif Bayramoğlu, Sultan Sevinç Kurt, "Kampüslerde Yaya ve Bisiklet Yollarına Uygun Sürdürülebilir Donatı Tasarım Kriterleri", *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, C 3/S. 2, (2018), (ss. 493-502).

ODABAŞI, Ahmet Sefa, "Konya Şehir İçi Ulaşımında Bisiklet ve Bisikletin Geçmişi", *20. Yüzyılın Başlarında Konya Görünümü*, T. C. Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü, Konya 1998.

UÇAN, Fevzi, *Ünitelerimizde Konya İli*, Oba Kitabevi, Konya 1997.

ULVİ, Hayri, Hülagü Kaplan, "Bisiklet ve Yaya Ulaşımının Millî Parklarda Karbon Ayak İzi Etkilerinin Araştırılması", *Kent Akademisi, Kent Kültürü ve Yönetimi Hakemli Elektronik Dergisi*, C 12/S. 3, (2019), (ss. 460-474).

YANCI, Ülkü, "Osmanlı'nın Bisikletle Tanışması ve Osmanlı'da Bisikletin Kullanım Alanları", *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, C 10/S. 1, (Haziran 2020), (ss.5-26).

YILDIZ, Seçkin, Fatih Bektaş, “Bireylerin Rekreatif Amaçlı Bisiklet Kullanma Deneyimlerinin Nitel Bir Bakış Açısıyla Değerlendirilmesi”, *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, C 19/S. 2, (2021), (ss. 14-31).

C. Röportajlar

Bisiklet Şampiyonu Nazım Bakırcı. (Röportaj tarihi: 27 Aralık 2020).

Eski Türkiye Bisiklet Federasyonu Başkanı Erol Küçükbakırcı. (Röportaj tarihi: 09.07.2020-29.04.2021).

Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Uğur İbrahim Altay. (Röportaj tarihi: 02.01.2022).

Konya Kültür Şube Müdür Yardımcısı Mehmet Yünder. (Röportaj tarihi: 21.12.2021).

Konya Spor ve Gençlik İl Müdürlüğü Bisiklet il Temsilcisi Nurettin Kirpiksiz. (Röportaj tarihi: 26.04.2021).

D. İnternet Kaynakları

Nizamettin Yetişen/spor@konyayenigun.com, 10 Kasım 2020, (Erişim tarihi: 26.11.2020).

https://bisiklet.gov.tr/Sayfa/Federasyonumuzun_Tarihi-9.aspx, (Erişim tarihi: 22.04.2021).

<https://www.cyclistmag.com.tr/2019/10/30/ozel-haber-catalhoyuk-cumra-belediye-spor/>, (Erişim tarihi: 02.02.2021).

<https://www.facebook.com/cumraspor/>, (Erişim tarihi: 7.03.2020).

<http://hisder.org.tr/hpost.php?ID=253>, (Erişim tarihi: 26.09.2020).

<https://www.hurriyet.com.tr/futbolcuydu-bisikletci-oldu-18728109>, (Erişim tarihi: 16.01.2021).

<http://www.konyayenigun.com/konyanin-ata-sporu-bisiklet-4-makale,9990.html>, (Erişim tarihi: 29.11.2020).

<https://www.merhabahaber.com/medas-bisiklet-kirbiksize-emanet-11064h.htm>, (Erişim tarihi: 12.12.2020).

<http://tr.sputniknews.com/yasam/202104301044394337-bisikletliler-meclisi-baskani-murat-pekeser-satisler-artti-ancak-kullanima-yansimadi/>, (Erişim tarihi: 02.05.2021).

<https://www.trtspor.com.tr/haber/diger-sporlar/konyaya-olimpik-veledrom-230341.html>, (Erişim tarihi: 17.04.2021).

<https://www.trthaber.com/haber/spor/26-uluslararasi-mevlana-bisiklet-turu-basladi-569434.html>, (Erişim tarihi: 14.12.2021).

<https://www.uci.org/road/calendar/CompetitionDetail/?competitionId=64323&year=2021>, (Erişim tarihi: 13.05.2021).